

АУДИТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: УЗГОДЖЕНІСТЬ ЗМІСТУ БАЗОВИХ ТЕРМІНІВ ТА ПОНЯТЬ

© *Литвиненко Н. О., 2017*

У статті проаналізовано основні правові та методологічні документи, які регламентують аудиторську діяльність в Україні (та є об'єктами процесу її організації) на предмет узгодженості сутності базових термінів: «аудиторська діяльність», аудит. За результатами виявлених неузгодженостей запропоновано уточнене визначення основних термінів: «аудиторська діяльність» та «аудит» і сформульовано узагальнений перелік аудиторських завдань, що сприятиме раціональній організації практичної складової аудиторської діяльності.

Ключові слова: аудиторська діяльність, аудит, завдання з надання впевненості, супутні послуги, завдання з огляду, аудиторські процедури.

N. O. Lytvynenko

Lviv Polytechnic National University

AUDIT ACTIVITY IN UKRAINE: COHERENCE IN THE MEANING OF BASIC TERMS AND CONCEPTS

© *Lytvynenko N. O., 2017*

Lack of coherence of basic conceptual apparatus, determining the regulation of professional activities on the independent control in accounting, audit and inspection; consulting on accounting and taxation, the current need for theoretical and practical solution to the above problems and the need to find areas of improvement of theoretical and organizational principles of independent audit control determine the topicality of the article's theme, define its purpose and main objectives of the study.

The aim of the article is an improvement of some theoretical provisions and development of a number of practical recommendations on organizational support of audit activity.

According to the stated aim a set of basic tasks, designed for its achievement, are defined: to analyze some theoretical and organizational features of audit activity in Ukraine in the context of the main legal and methodological support regulating the organization of this activity; make recommendations of theoretical and applied nature to improve the process of audit activity.

Following on from the results of the analysis of rules and provisions of basic legal and methodological documents regulating audit activity in Ukraine, it is found out that the basic provisions and standards of legal support (in terms of the list of activities and nature of concepts and key terms) are not correlated with its methodological support, the basis of which is the International Standards of quality control, audit, inspection, other provision of confidence and related services.

Taking into account the identified incorrectness in the formulation of concepts and semantic content of the terms «audit activity» and «audit», the following extended definitions of these terms are recommended:

Audit activity – a business activity, which includes organizational and methodological support of professional activity on the practical performance of the audit, the task of inspection and provision of other related services;

Audit – a process of the provision of services on system processing of the objectively obtained and evaluated (due to an integrated approach to systematic and methodical performance of audit) evidence on the suggested statements of management about economic activities and events in order to identify the degree of correspondence of these statements to the defined criteria and disclosure of information to third parties.

Following on from the results of the research the need for differentiation of types of services that can be provided by the entity which performs audit activities according to the following structure (three main fields): audit, inspection and related services is substantiated.

Entities of audit activity should take into account, formulated as a result of the research, proposals for rational organization of practical activity.

Prospects for further research in this area consist in the comprehensive study of organizational principles of audit activity.

Key words: audit activity, audit, assurance engagement, related services, review engagement, audit procedures.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її взаємозв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Узгодженість та відповідність змістового наповнення базових норм та положень правового й методологічного забезпечення, що окреслюють сферу професійної діяльності та конкретизують перелік послуг, які можуть надавати суб'єкти господарювання, що здійснюють аудиторську діяльність, є передумовою раціональної організації цього виду діяльності. Некоректне застосування термінів, їх підміна може призвести до неправильного формулювання завдань кожного окремого виду професійних послуг, як наслідок – кінцевий результат виконання завдання буде відмінним від очікуваного користувачами інформації.

Окреслення та узагальнення окремих невідповідностей і розбіжностей щодо визначення змістового наповнення термінів «аудиторська діяльність» та «аудит» дадуть змогу виявити проблеми понятійного характеру та запропонувати окремі напрями вдосконалення практичної складової аудиторської діяльності, що сприятиме її раціональній організації.

Недостатня узгодженість базового понятійного апарату, що визначає регламентацію організації аудиторської діяльності, наявна потреба у теоретичному та практичному вирішенні зазначених вище проблем, а також необхідність пошуку напрямів удосконалення теоретичних та організаційних засад незалежного аудиторського контролю зумовлюють актуальність теми публікації, визначають її мету й основні завдання дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових джерел із цієї проблематики засвідчує те, що питанням узгодженості та відповідності змістового наповнення базових норм та положень правового й методологічного забезпечення, що регулюють аудиторську діяльність та конкретизують перелік послуг, які можуть надавати суб'єкти господарювання, що її провадять, не було приділено належної уваги. В останніх дослідженнях і публікаціях автори акцентували увагу на інших аспектах теоретичних прикладних засад аудиторської діяльності.

Зокрема, наукова публікація К. О. Назарової з розвитку системи правового забезпечення аудиту в Україні відповідно до сучасних світових концепцій управління містить виклад базових термінів, що за змістом тотожні наведеним у Законі України «Про аудиторську діяльність» [1, с. 96], без аналізу їхньої економічної сутності. О. В. Артюх під час поглибленого дослідження концептуальних напрямків аудиту управлінської діяльності констатувала, що базовий законодавчий документ з аудиторської діяльності «містить тільки загальні вимоги про діяльність аудиту» [2, с. 8]. Метою дослідження А. О. Саюн був аналіз змін, запланованих на певну дату в регулюванні аудиторської діяльності та аналіз результатів їх впровадження [3, с. 105]. Потребу та доцільність внесення змін до редакції базових термінів з аудиторської діяльності автор не розглядала.

Наукові праці Н. М. Проскуріної щодо аспектів розвитку вітчизняного аудиту [4] та В. В. Рядської, яка проаналізувала зміст аудиту як професійної практики, що виникла та розвивається у системі тристоронніх відносин [5], є концептуальними, у яких автори не ставили

собі за мету поглибити зміст базових понять аудиторської діяльності чи узгодити структуру та сутність послуг професійної аудиторської діяльності у нормах та положеннях правового та методологічного забезпечення.

Мета статті – вдосконалити окремі теоретичні положення та розроблення практичних рекомендацій із організаційного забезпечення аудиторської діяльності.

Відповідно до поставленої мети визначено сукупність основних завдань, спрямованих на її досягнення: проаналізувати окремі теоретичні та організаційні особливості аудиторської діяльності в Україні у контексті основного правового та методологічного забезпечення, що регламентує організацію цього виду діяльності; сформулювати окремі рекомендації для покращення організації процесу аудиторської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для організації та провадження аудиторської діяльності як виду економічної діяльності суб'єктів господарювання у Національному класифікаторі України ДК 009:2010 (чинний від 01.01.2012 року) «Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)», передбачено застосування коду КВЕД 69.20 «Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування»).

У частині діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування «цей клас включає:

підготовку або аудит фінансових рахунків
перевірку рахунків та підтвердження їх точності
складання податкових декларацій для приватних осіб або підприємств
консультаційні послуги та послуги з представництва клієнтів у податкових органах» [6].

Стаття 3 Закону України «Про аудиторську діяльність» визначає, що «Аудиторська діяльність – підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг».

Узагальнений та структурований перелік послуг, які може надавати аудиторська фірма у рамках свого виду економічної діяльності (у вигляді завдань) сформульовано у Міжнародних стандартах контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2014 року). В узагальненому вигляді перелік завдань, які може виконувати суб'єкт господарювання, що здійснює аудиторську діяльність, та їхнє змістове наповнення наведено у табл. 1.

На підставі сформульованого змісту завдань (табл. 1) та переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми) [9] аудитом (у контексті Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) є лише завдання з надання впевненості (Аудит історичної фінансової інформації [9]). Інші види завдань не можуть бути потрактовані як аудит.

У контексті визначення ключових термінів, наведених у статті 3 Закону України «Про аудиторську діяльність» аудитом є «перевірка даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень (стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів».

Формулювання понять та змістове наповнення термінів «аудиторська діяльність» та «аудит», наведених у статті 3 Закону України «Про аудиторську діяльність» дає підстави стверджувати про ототожнення в базовому правовому документі, що регламентує аудиторську діяльність, понять «аудит» та «перевірка».

«Перевірка (як аудиторська процедура) – дослідження записів чи документів, як зовнішніх, так і внутрішніх, у паперовій, електронній формах або на інших носіях, чи фізичне обстеження (перевірка в натурі) активів» [10].

Завдання, які може виконувати суб'єкт господарювання, що здійснює аудиторську діяльність та їхнє змістове наповнення

Перелік завдань, які може виконувати суб'єкт господарювання, що здійснює аудиторську діяльність	Зміст (сутність) завдання або його мета
Завдання з надання впевненості (Assurance engagement) – завдання, за яким фахівець-практик надає висновок, призначений підвищити ступінь довіри визначених користувачів, інших ніж відповідальна сторона, щодо результату оцінки або визначення предмета перевірки за відповідними критеріями. Результатом оцінки або визначення предмета перевірки є інформація, отримана через застосування критеріїв до предмета перевірки	Завдання з надання достатньої впевненості (Reasonable assurance engagement)
	Завдання з надання обмеженої впевненості (Limited assurance engagement)
Супутні послуги (Related Services) – послуги, які включають узгоджені процедури та підготовку інформації	Завдання з погоджених процедур (Agreed-upon procedures engagement)
	Завдання з підготовки інформації (Compilation engagement)
Завдання з огляду (Review engagement)	Мета завдання полягає в тому, щоб на основі процедур, які не дають усіх доказів, що їх вимагав би аудит, надати аудитору змогу констатувати чи привернув його увагу будь-який факт, який дає підстави стверджувати, що фінансова звітність не складена в усіх суттєвих аспектах відповідно до застосованої концептуальної основи фінансової звітності

Ототожнення терміна «аудит» та поняття «перевірка» чи «аудиторська перевірка» призводить до методологічно некоректного обмеження здійснення аудиту як контрольного процесу до застосування лише однієї аудиторської процедури: перевірки (Inspection), хоча у п. 31 МСА 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності» сформульовано положення такого змісту: «Аудит передбачає виконання аудиторських процедур для отримання аудиторських доказів щодо сум і розкриттів у фінансовій звітності». Тобто аудит передбачає виконання не однієї процедури, а декількох.

Загалом для забезпечення достатності аудиторських доказів під час виконання завдання з надання впевненості комплексно та у системній послідовності повинні бути застосовані такі аудиторські процедури (процедури аудиту): аналітичні процедури, запит, перевірка, повторне виконання, повторний перерахунок, процедури оцінки ризиків, спостереження.

«Процедури, які виконуються під час огляду, значно менші за обсягом, ніж процедури, які виконуються під час аудиту відповідно до міжнародних стандартів аудиту (МСА)» [абз. «є», п. 86,

МСЗО 2400 «Завдання з огляду фінансових звітів»]. Огляд обмежується, головним чином, здійсненням запитів персоналові компанії і виконанням аналітичних процедур стосовно фінансових даних, унаслідок чого він забезпечує нижчий рівень упевненості, ніж завдання з надання впевненості. Тобто, під час виконання завдання з огляду – процедури навмисно обмежені.

У п. 18 МССП 4000 «Завдання з виконання погоджених процедур стосовно фінансової інформації» наведено таке формулювання елемента звіту щодо застосування аудиторських процедур «... виконані процедури не є аудитом або оглядом».

У МССП 4410 (переглянутий) «Завдання з підготовки інформації» сформульовано: «Оскільки завдання з підготовки інформації не є завданням із надання впевненості, від фахівця-практика не вимагається перевіряти правильність або повноту інформації, наданої управлінським персоналом для підготовки інформації». Це формулювання дає можливість стверджувати те, що під час виконання завдання з підготовки інформації аудиторські процедури не застосовуються.

Ще одним аргументом щодо того, що аудитом є виключно завдання з надання впевненості, а інші завдання виконуються у рамках виконання професійних послуг, та не є аудитом – це наявна/відсутня потреба висловлення професійної думки у підсумковому документі, що складається за результатами виконання відповідного завдання.

Формулювання змісту елемента звіту щодо висловлення думки у розрізі завдань, які повинен містити підсумковий документ, що складається за результатами виконання відповідного завдання, найменування цього підсумкового документа (виходячи із положень Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг) наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Формулювання змісту елемента з висловлення професійної думки у підсумковому документі, який складається за результатами виконання відповідного завдання

Найменування завдання, які може виконувати суб'єкт господарювання, що здійснює аудиторську діяльність	Стандарт, який регламентує оформлення результатів виконання професійних послуг	Назва підсумкового документа, який складається за результатами виконання відповідного завдання	Зміст формулювання елемента звіту щодо висловлення думки
Завдання з надання впевненості	МСА 700 «Формулювання думки та надання звіту щодо фінансової звітності»	Звіт незалежного аудитора	«...відповідальністю аудитора є висловлення думки щодо фінансової звітності на основі результатів аудиту...» (п. 29).
Завдання з огляду	МСЗО 2400 «Завдання з огляду фінансових звітів»	Звіт незалежного фахівця-практика щодо завдання з огляду	«фахівець-практик не висловлює аудиторської думки щодо фінансових звітів»
Завдання з погоджених процедур	МССП 4000 «Завдання з виконання погоджених процедур стосовно фінансової інформації»	Звіт про фактичні результати виконання завдання з погоджених процедур	«впевненість не висловлюється» (абз. «з», п. 18)
Завдання з підготовки інформації	МССП 4410 (переглянутий) «Завдання з підготовки інформації»	Звіт фахівця-практика	«фахівець-практик не висловлює аудиторської думки або не виконує огляд висновку щодо того, чи скла-дена фінансова інформація згідно із застосованою концептуальною основою фінансової звітності»

Тобто за результатами виконання завдання з надання впевненості (аудиту) аудитор висловлює думку щодо фінансової звітності на основі результатів аудиту. За результатами виконання інших завдань «фахівець-практик не висловлює аудиторської думки щодо фінансових звітів» [8].

Опосередкованим аргументом щодо того, які види професійних послуг (завдань) підпадають під визначення аудиту є й безпосередньо назви стандартів, які регламентують методологічні засади надання професійних послуг: Міжнародні стандарти аудиту (МСА); Міжнародні стандарти завдань з огляду (МСЗО); Міжнародні стандарти супутніх послуг (МССП).

Прийнятним та коректним для окреслення базового терміна «аудит» вважаємо таке його узагальнене формулювання, наведене у «Викладі основних понять аудиту» [11]: «Аудит – послуги із системної обробки об’єктивно одержаних і оцінених доказів, щодо висунених тверджень про економічні дії та події, з метою виявлення ступеня відповідності цих тверджень встановленим критеріям та доведення інформації до зацікавлених користувачів» (цит. за проф. В. Ф. Мессієром [12, с. 8]).

На основі цього визначення можна запропонувати таке розширене тлумачення цього терміна:

Аудит – процес надання послуги із системної обробки об’єктивно одержаних і оцінених (внаслідок застосування комплексного підходу до системного та методичного виконання процедур аудиту) доказів, щодо висунених тверджень менеджменту про економічні дії та події, з метою виявлення ступеня відповідності цих тверджень встановленим критеріям та доведення інформації до зацікавлених сторін.

З практичної точки зору корисною є співставність переліку видів діяльності, сформульованих у Національному класифікаторі України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)» із завданнями, наведеними у глосарії термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (табл. 3)

Таблиця 3

Зіставність переліку видів діяльності, сформульованих у КВЕД із завданнями, наведеними у глосарії термінів до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг

Перелік видів діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування [6]	Перелік завдань, які може виконувати суб’єкт господарювання, що здійснює аудиторську діяльність [8]
1.1. Підготовка ... фінансових рахунків	Завдання з підготовки інформації
1.2. ...або аудит фінансових рахунків	Завдання з надання впевненості
2. Перевірка рахунків та підтвердження їх точності	Завдання з погоджених процедур
3. Складання податкових декларацій для приватних осіб або підприємств	Завдання з підготовки інформації
4.1. Консультаційні послуги	Завдання з підготовки інформації
4.2....послуги з представництва клієнтів у податкових органах	-----

Результати порівняння свідчать про їх часткову узгодженість, оскільки у Національному класифікаторі України ДК 009:2010 не передбачено виконання завдання з огляду чи його аналогу, а перелік завдань з підготовки інформації дещо обмежений, оскільки передбачає підготовку лише фінансової (підготовку...фінансових рахунків) та податкової (складання податкових декларацій для приватних осіб або підприємств) інформації та надання консультаційних послуг.

За результатами аналізу узагальнено перелік видів діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування [6] та запропоновано уточнену редакцію окремих напрямів діяльності (табл. 4).

Пропоноване формулювання окремих видів діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування є корисним для тих суб’єктів господарювання, які здійснюють аудиторську діяльність (для їх коректного формулювання в установчих документах: установчому договорі чи статуті).

**Пропозиції щодо уточнення діючої редакції окремих видів діяльності
(з переліку, наведеного у КВЕД за кодом 69.20 «Діяльність у сфері бухгалтерського обліку
й аудиту; консультування з питань оподаткування»)**

Перелік видів діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування (діюча редакція)[6]	Пропонована редакція формулювання видів діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування
підготовку або аудит фінансових рахунків	підготовку, аудит або огляд фінансових рахунків
перевірка рахунків та підтвердження їх точності	залишити наявну редакцію
складання податкових декларацій для приватних осіб або підприємств	складання звітності для приватних осіб або підприємств
консультаційні послуги та послуги з представництва клієнтів у податкових органах	залишити наявну редакцію

Тобто, для практичного формулювання переліку видів діяльності в установчих документах доцільно брати за основу (та, за потреби, розширювати) перелік завдань, наведених у Міжнародних стандартах контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг і деталізованих у Переліку послуг, які можуть надавати аудитори (аудиторські фірми) [9], а не Національному класифікаторі України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)».

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. За результатами аналізу окремих норм та положень основних правових та методологічних документів, які регламентують аудиторську діяльність в Україні з'ясовано, що базові положення та норми правового забезпечення (у частині переліку видів діяльності та сутності ключових термінів) не корелюються із його методологічним забезпеченням, основою якого є Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг.

Зокрема, формулювання та змістове наповнення термінів: «аудиторська діяльність» та «аудит», наведених у статті 3 Закону України «Про аудиторську діяльність» та переліку видів діяльності у сфері аудиту та консультування з питань оподаткування, узагальнених у Національному класифікаторі України ДК 009:2010 «Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)», дає підстави стверджувати про ототожнення понять «аудит» та «перевірка», чим неправомірно та економічно необґрунтовано обмежується процес проведення аудиту із застосуванням лише однієї аудиторської процедури, якою є перевірка.

Зважаючи на виявлену некоректність у формулюваннях та змістовому наповненні термінів: «аудиторська діяльність» та «аудит», рекомендовано таке уточнене їх визначення:

Аудиторська діяльність – підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення професійної діяльності з практичного виконання аудиту, виконання завдання з огляду та надання інших супутніх послуг;

Аудит – процес надання послуги із системної обробки об'єктивно одержаних і оцінених (внаслідок застосування комплексного підходу до системного та методичного виконання процедур аудиту) доказів, щодо висунених тверджень менеджменту про економічні дії та події, з метою виявлення ступеня відповідності цих тверджень встановленим критеріям та доведення інформації до зацікавлених сторін..

За результатами дослідження аргументовано потребу розмежування видів послуг, які може виконувати суб'єкт господарювання, що здійснює аудиторську діяльність за такою структурою (трима основними напрямками): аудит, огляд, супутні послуги.

Це твердження обґрунтовано, виходячи з поглибленого аналізу сутності завдань за такими напрямками: зміст аудиторських завдань; обсяг процедур, які повинні бути застосовані під час виконання завдання для отримання достатніх аудиторських доказів; рівень професійної кваліфікації суб'єктів групи із завдання; базове методологічне забезпечення кожного окремого завдання професійної діяльності; регламентація формулювання висловлення думки (та її змістового наповнення) у підсумковому документі.

Суб'єктам аудиторської діяльності доцільно враховувати узагальнену у табл. 1 структуру аудиторських завдань та зміст формулювання елемента із висловлення професійної думки у підсумковому документі (табл. 2) під час організації практичної складової своєї професійної діяльності, зокрема: планування часу, необхідного на виконання відповідного завдання; розрахунку вартості професійних послуг; документування процесу надання професійних послуг: від моменту прийняття рішення про приймання клієнта та укладання угоди, і до складання підсумкового документа та формування постійного робочого файлу.

Крім викладеного вище, за результатами дослідження запропоновано:

1. Уточнити наявну редакцію видів діяльності за кодом 69.20 «Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування»:

– назву КВЕД 69.20 «Діяльність у сфері бухгалтерського обліку й аудиту; консультування з питань оподаткування» доцільно викласти у такій редакції: «Діяльність у сфері бухгалтерського обліку, аудиту й огляду; консультування з питань бухгалтерського обліку й оподаткування»;

– формулювання переліку структурних складових КВЕД 69.20 викласти у такій редакції: «підготовку, аудит або огляд фінансових рахунків; перевірку рахунків та підтвердження їх точності; складання звітності для приватних осіб або підприємств; консультаційні послуги та послуги з представництва клієнтів у податкових органах»;

– суб'єктам господарювання розглянути доцільність врахування запропонованого за результатами дослідження (табл. 4) варіанта усунення неузгодженостей під час формулювання переліку видів і напрямів діяльності в установчих документах.

Перспективи подальших розвідок у цьому напрямі полягають у комплексному дослідженні організаційних засад аудиторської діяльності.

1. Назарова К. О. *Розвиток системи правового забезпечення аудиту в Україні відповідно до сучасних світових концепцій управління* / К. О. Назарова // *Культура народів Причорномор'я*. – 2012. – № 234. – С. 95–97. – *Бібліогр.*: 10 назв. – укр. 2. Артюх О. В. *Концептуальні напрями аудиту управлінської діяльності* / О. В. Артюх // *Вісник соціально-економічних досліджень*. – 2012. – Вип. 3(46), Ч. 2. – С. 7–13. – *Бібліогр.*: 6 назв. 3. Саюн А. О. *Проблеми законодавчо-нормативного регулювання аудиторської діяльності* / А. О. Саюн // *Фінансовий простір: міжнародний науково-практичний журнал* / Черкаський інститут банківської справи Університету банківської справи Національного банку України (м. Київ). – м. Черкаси. – № 2 (2) 2011. – С. 104–109. – *Бібліогр.*: 3 назви. 4. Проскуріна Н. М. *Концептуальні аспекти розвитку вітчизняного аудиту [Електронний ресурс]* / Н. М. Проскуріна, І. А. Платонова // *Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання* / Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет – Дніпропетровськ, 2011. – № 12. *Режим доступу*: <http://rep.bntu.by/bitstream/handle/data/18778/87-93.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. – *Дата звернення*: 22.01.17. – *Назва з екрана*. – *Бібліогр.*: 12 назв. 5. Рядська В. В. *Розвиток уявлень про зміст аудиту* / В. В. Рядська // *БІЗНЕСІНФОРМ*. – 2013. – № 9. – С. 254–258. – *Бібліогр.*: 13 назв. 6. *Національний класифікатор України ДК 009:2010 (чинний від 01.01.2012 року) «Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД)»* : *Наказ Держспоживстандарту України 11.10.2010 № 457*. [Електронний ресурс]. – *Режим доступу*: <http://www.dkrp.gov.ua/info/842>. 7. *Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-XII*. [Електронний ресурс]. – *Режим доступу*: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>. 8. *Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг (видання 2014 року). Частина 1-3*. [Електронний ресурс]. – *Режим доступу*: <http://www.apu.com.ua/891-mizhnarodni-standarti-kontrolyu-yakosti-audit-u-oglyadu-inshogo-nadannya-vpevnenosti-ta-suputnikh-poslug-vidannya-2014-roku>. 9. *Перелік послуг, які можуть надавати аудиторі (аудиторські фірми), затверджений рішенням Аудиторської палати України від 27 вересня 2007 року № 182/5* [Електронний ресурс]. – *Режим доступу*: <http://www.apu.com.ua/files/ree>. 10. *GLOSSARY OF TERMS* [Електронний ресурс]. – *Режим доступу*: <http://www.ifac.org/system/files/downloads/a005-2010-iaasb-handbook-handbook-glossary.pdf>. 11. *American Accounting association, Committee on basic Auditing concepts A Statement of basic Auditing Concepts* (Sarasota, FL: AAA, 1973). 12. *William F. Messier Jr. Auditing and Assurance Services: a systematic approach* / William F. Messier Jr. Third edition. – 2003, The McGraw-Hill Companies, Inc. – 795 p., index.